

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av 13 § fodermedelslagen och 10 § gödselmedelslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att de stadganden om bemyndigande i fodermedelslagen och gödselmedelslagen som gäller utövande av kontroll, provtagning och undersökning av prov i överensstämmelse med principerna och målen för normrevisionen skall kompletteras med stadganden om utfärdande av närmare bestämmelser. Avsikten är samtidigt att ikraft-

trädandet av ett eventuellt avtal om ett europeiskt ekonomiskt samarbetsområde skall underlättas i fråga om dessa lagars tillämpningsområde.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt sedan de har antagits och blivit stadfästa.

MOTIVERING

1. Nuläget

1.1. Fodermedelslagen

I fodermedelslagen (376/86) stadgas om produktion och marknadsföring av foderfabrikat samt om övervakning av produktionen och marknadsföringen av dessa. Foderfabrikat omfattar fodermedel, tillsatssämnen för fodermedel och foderblandningar. De centralaste stadgandena i lagen är de stadganden som gäller godkännandet av foderfabrikat, kvalitetskraven och de uppgifter som köparen lämnas i garantibeviset. Lagen innehåller dessutom stadganden bl.a. om kontroll samt om straff- och andra påföljder.

Enligt lagens 13 § 1 mom. utövas tillsynen över efterlevnaden av lagen av jordbruksstyrelsen, statens lantbrukskemiska anstalt och tullverket. För tillsynen kan dessutom anlitas edsvurna personer som förordnats av statens lantbrukskemiska anstalt. Inom det veterinärmedicinska verksamhetsområdet är tillsynsmyndigheten jord- och skogsbruksministeriets veterinäravdelning, som för tillsynen kan anlita

veterinärer som den förordnar för uppgiften. Enligt paragrafens 2 mom. har statens lantbrukskemiska anstalt och den som härtill förordnats av anstalten rätt att kontrollera tillverkningen, försäljningen, förvaringen och transporten av foder samt rätt att utan ersättning ta prov av råvaror och färdiga produkter och granska näringsidkarnas bokföring. Statens lantbrukskemiska anstalt kan dessutom tillsätta en kontrollör för en anläggning som tillverkar foderfabrikat. Enligt paragrafens 3 mom. handlar de som utför provtagning och utövar tillsyn i sitt uppdrag under tjänstemannaansvar.

Enligt 20 § fodermedelsförordningen (379/86) meddelas anvisningar om utövande av kontroll samt om tagande och insändande av prov av statens lantbrukskemiska anstalt. Med stöd av stadgandet har anstalten meddelat behövliga provtagningsanvisningar genom sitt beslut D 4/89. Dessutom har anstalten i sina publikationer I och II presenterat undersökningsmetoder för prov, vilka kontinuerligt uppdateras. Upprätthållandet av dessa publikationer har under de senaste åren grundat sig på

1 § 5 punkten förordningen om statens lantbrukskemiska anstalt (153/80), enligt vilken anstalten har till uppgift att publicera bl.a. sina undersökningsmetoder. Ifrågavarande förordning upphävdes dock vid ingången av 1991 genom lagen om jordbruksförvaltningen (1236/90). Vid den organisationsreform som genomfördes genom lagen överfördes statens lantbrukskemiska anstalt till jordbruksstyrelsen som en kontrollanstalt.

1.2. Gödselmedelslagen

I fråga om gödselmedelslagen innehåller gödselmedelslagen (377/86) sådana stadganden om produktion och marknadsföring samt om tillsynen över dessa som motsvarar de ovan i punkt 1.1. nämnda stadgandena om foderfabrikat. Med gödselmedel avses enligt lagen gödselmedel, jordförbättringsmedel, gödslade växtunderlag, kvävebakteriepreparat och komposteringspreparat.

Stadganden om de myndigheter som utövar tillsyn över lagen samt om deras behörighet ingår i lagens 10 § och motsvarar med smärre undantag de ovan nämnda stadgandena i 13 § fodermedelslagen. Bemyndigande att ge anvisningar om kontroll och provtagning ingår i 17 § gödselmedelsförordningen (383/86). Med stöd av detta stadgande har statens lantbrukskemiska anstalt genom sitt beslut D 4/89 meddelat anvisningar för tagande av prov av gödselmedel. Undersökningsmetoderna för gödselmedel, liksom motsvarande metoder för foderfabrikat, ingår i anstaltens publikationer I och II, som berörs i avsnitt 1.1.

1.3. Normrevisionen

Statsrådet har 1986 och 1988 beslutat om de principer enligt vilka ministeriernas och dem underlydande statliga förvaltningsmyndigheters normgivning skall revideras. Syftet med reformen är att minska förvaltningsmyndigheternas normgivning, ge lokala och regionala myndigheter större prövningsrätt, se till att förvaltningsmyndigheternas normgivning är laglig, kan styras på ett demokratiskt sätt och kan övervakas, att förtydliga normgivningssystemet samt att rationalisera och effektivera verksamheten inom förvaltningen. Avsikten är att bindande normer skall utfärdas genom lag,

förordning och statsrådsbeslut om det inte finns särskilt vägande skäl för att ett ministerium eller en myndighet som är underställd detta skall svara för den normgivning som preciserar stadgandena på högre nivå och som gäller en viss sak.

Föreskrifter och materiella anvisningar som ett ministerium och centrala förvaltningsmyndigheter som lyder under detta utfärdar och som riktar sig till instanser utanför statsförvaltningen borde basera sig på ett bemyndigande i den aktuella författningen som är så exakt som möjligt i fråga om föremålet, området och förpliktande karaktär. Huvudregeln är att bemyndigandet skall ingå direkt i lagen. En central förvaltningsmyndighet som är underställd ett ministerium kan bemyndigas att meddela föreskrifter och anvisningar om detta är absolut nödvändigt för en jämbördig behandling av medborgarna eller andra instanser som är föremål för förvaltningsåtgärderna, för att servicen skall vara tillräckligt enhetlig, för verksamhetens lönsamhet eller för tekniska detaljer i regleringen.

Dessutom har normgivningen reglerats genom lagen om åtgärder som gäller myndigheternas föreskrifter och anvisningar (573/89), som är i kraft till utgången av 1996.

2. Propositionens mål och de föreslagna ändringarna

Syftet med propositionen är att ändra de stadganden om bemyndigande i foder- och gödselmedelslagstiftningen i fråga om de stadganden som gäller utövande av kontroll samt provtagning och undersökning av prov så att de motsvarar normreformen. Dessa normer påverkar i sista hand sådana näringsidkares rättigheter och förpliktelser, inklusive avgifter som uppbärs för kontroll, vilka omfattas av ifrågavarande lagar, varför ett bemyndigande som gäller dessa bör ingå direkt i lagen. Det föreslås därför att till 13 § fodermedelslagen och 10 § gödselmedelslagen skall fogas ett nytt 3 mom., i vilket jord- och skogsbruksministeriet bemyndigas att meddela närmare föreskrifter om utövande av kontroll som avses i nämnda paragrafers 2 mom. samt om tagande, insändande och undersökning av prov. Det föreslås att jord- och skogsbruksministeriet skall vara normgivare i stället för statens lantbrukskemiska anstalt, då det inte är moti-

verat att normgivningen skall överföras på samma myndighet som övervakar iakttagandet av lagstiftningen och de normer som ges med stöd av den. Motsvarande princip har föreslagits även av kommittén för teknisk kontroll, som i sin mellanrapport av den 13 december 1991 utrett utvecklandet av den tekniska kontrollverksamheten och som anser att bindande normgivning i fråga om kontrollverksamhet bör flyttas till ministerienivå från en lägre nivå.

För revidering av stadgandena om bemyndigande talar även det faktum att avtalet om ett europeiskt ekonomiskt samarbetsområde (EES) som är under beredning, vid ikraftträdandet förutsätter bl.a. att Europeiska gemenskapernas (EG) direktiv om tagande av prov och analysering av fodermedel och gödselmedel träder i kraft även i Finland. Detta förutsätter behöriga stadganden om bemyndigande. Enligt EG:s författningar skall förpliktande regler utfärdas om de provtagnings- och analyseringsmetoder som används vid utövandet av kontroll, varför bemyndigandet att ge normer i ärendet skall kunna möjliggöra meddelande av bindande föreskrifter i ett ärende i stället för anvisningar, som meddelas för närvarande. I praktiken har även de gällande normerna tillämpats som bindande. Denna ändring innebär samtidigt en märkbar lättnad vid beredningen av en regeringsproposition om ett eventuellt EES-avtal, emedan det därefter inte är nödvändigt att i propositionen ta med EG:s ifrågavarande direktiv i sin helhet, vilka är mycket omfattande och å andra sidan av teknisk natur.

3. Propositionens ekonomiska och tekniska verkningar

Propositionen har inte några statsfinansiella eller organisatoriska verkningar.

4. Ärendets beredning

Ärendet har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Enligt vad som konstateras i avsnitt 2 ingår i EG:s lagstiftning ett flertal direktiv som gäller provtagnings- och analyseringsmetoder vid tillsynen över foder- och gödselselfabrikat. Avsikten är att dessa direktiv skall tas med i det blivande EES-avtalet, vilket innebär att de efter ikraftträdandet skall tillämpas även i Finland. Bestämmelserna i direktiven avviker i många avseenden från de normer för provtagning och analysförfarande som gäller i Finland.

6. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt sedan de har antagits och blivit stadfästa.

I lagarna föreslås övergångsstadganden, enligt vilka utan hinder av vad som stadgas i 13 § 3 mom. fodermedelslagen och 10 § 3 mom. gödselmedelslagen de föreskrifter om utförande av kontroll och granskning samt om tagande, insändande och undersökning av prov som gäller när lagarna träder i kraft skall iakttas till den 31 oktober 1993.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag
om ändring av 13 § fodermedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 13 § fodermedelslagen av den 16 maj 1986 (376/86) ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

13 §

Jord- och skogsbruksministeriet meddelar närmare föreskrifter om utförande av kontroll och granskning som avses i 2 mom. samt om tagande, insändande och undersökning av prov.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Utan hinder av 13 § 3 mom. i denna lag iakttas till den 31 oktober 1993 de föreskrifter om utförande av kontroll och granskning samt om tagande, insändande och undersökning av prov som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag
om ändring av 10 § gödselmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 10 § gödselmedelslagen av den 16 maj 1986 (377/86) ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

10 §

Jord- och skogsbruksministeriet meddelar närmare föreskrifter om utförande av kontroll och granskning som avses i 2 mom. samt om tagande, insändande och undersökning av prov.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Utan hinder av 10 § 3 mom. i denna lag iakttas till den 31 oktober 1993 de föreskrifter om utförande av kontroll och granskning samt om tagande, insändande och undersökning av prov som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 3 april 1992

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Jord- och skogsbruksminister *Martti Pura*